

ערוך השולחן (רב יחיאל מיכל אפשטיין, 1829-1908, בברויסק-נובהרדוק, בלרוס)

אורח חיים סימן תרכה

סעיף א - מצות עשה מן התורה לישיב בסוכה שבעת ימים מן ט"ו לחדש תשרי עד אחר יום כ"א בתשרי
דכתיב בפי' אמור [ויקרא כג, לד] בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסוכות שבעת ימים לד' וגו'
בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את
בניי בהוציא אותם מארץ מצרים [שם כג, מב - מד]:

סעיף ב - ותניא [סוכה יא]: כי בסוכות הושבתי את בניי ענני כבוד היו דברי ר"א ר"ע אומר סוכות ממש
עשו להם והנה לדברי ר"א וודאי דשייך לעשות זכרון לדבר הגדול הזה שהקיפן בענני כבוד וכמו שהתוודו
בעלותם מן הגולה בנחמיה [ט'] שאמרו אף כי עשו להם עגל מסכה וגו' ואתה ברחמיך הרבים לא עזבתם
במדבר את עמוד הענן לא סר מעליהם וגו' ואת עמוד האש בלילה וגו' דבענני כבוד היתה התגלות אלקות
ממש כמו שאמר משה רבינו בעניינא דמרגלים אשר עין בעין נראה אתה ד' וענך עומד עליהם ובעמוד ענן
אתה הולך לפניהם יומם ובעמוד אש לילה [במדבר יד, יד] אבל לר"ע שאומר דהכוונה על סוכות ממש מאי
רבותא יש בזה שתאמר התורה על זה למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי וגו'

סעיף ג - והעניין כן הוא דמפני זה נצטוינו לעשות סוכות דוגמת הסוכות שעשו להם במדבר כדי שיתגלה
ויתפרסם מתוך מצות הסוכה גודל מעלתן של ישראל במדבר שהיו הולכין עם כובד האנשים והנשים והטף
רבי רבבות במקום אשר אין בטבע האדם להיות בו כמו שהעיד הכתוב לא מקום זרע וכן אמר הנביא
לישראל המדבר הייתי לישראל אם ארץ מאפליה [ירמיה ב, לא] כלומר דבמדבר הכנתי להם כל דבר ולא
חסרו דבר וכמו שאמר משה רבינו בפי' דברים [ב, ז] ידע לכתך את המדבר הגדול הזה זה ארבעים שנה ד'
אלקיד עמך לא חסרת דבר ונמצא דעיקר מצוה זו הוא זכרון המסע הגדול שבמדבר שלבד שלא היה מקום
זרע עוד אפילו בתים קבועים לא היה להם אלא סוכות בעלמא ולזה נצטוינו לעשות סוכות דוגמתן למען
נזכור גודל מעלתינו מהשגחת ד' עלינו מאחרי יציאת מצרים:

סעיף ד - וז"ל הטור תלה הכתוב מצות סוכה ביציאת מצרים וכן הרבה מצות לפי שהוא דבר שראינו
בעינינו ובאזנינו שמענו ואין אדם יכול להכחישנו והוא המורה על אמיתת מציאת הבורא יתעלה שהוא
ברא הכל לרצונו ואשר לו הכח והממשלה והיכולת בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו כאשר עשה
עמנו בהוציאנו אותנו מארץ מצרים באותות ובמופתים והסוכות הם ענני כבודו שהקיפן בהם לבל יכס
שרב ושמש וצונו לעשות סוכות כדי שזכור נפלאותיו ונוראותיו ואף על פי שיצאנו ממצרים בחדש ניסן
לא צונו לעשות סוכה באותו הזמן לפי שהוא ימות הקיץ ודרך כל אדם לעשות לו סוכה לצל ולא היתה
ניכרת שזהו לשם מצות הבורא יתברך ולכן צוה אותנו לעשותה בחדש השביעי שהוא זמן הגשמים ודרך
כל אדם לצאת מסוכתו ולשוב אל ביתו ואנחנו יוצאים מן הבית לישיב בסוכה ובזה יתראה לכל שמצות
המלך היא עלינו לעשותה עכ"ל וזהו טעם נכון על דרך הפשטות:

סעיף ה - ועוד י"ל טעם נכון על מה שהמצוה בתשרי ולא בניסן לפי שרצה הוא יתברך להראות שאע"פ
שחוטאים אנחנו מ"מ לא סרה השגחתו מעלינו ובצלו אנחנו יושבים ובמחסה כנפיו נתלונן וכמו שאחר
מתן תורה עשו את העגל ועכ"ז נתרצה להם הקדוש ברוך הוא בלוחות אחרונות והיה זה ביוה"כ ולאחר
יוה"כ צונו לעשות המשכן ששכינתו תשכון בינינו כדכתיב [שמות כט, מה] ושכנתי בתוך בני ישראל ולא
הסיר מעליהם ענני הכבוד כדכתיב בנחמיה שהבאנו בסעיף ב' כמו כן עשה לנו הקדוש ברוך הוא במצוה
זו דוגמתה לדורות שאע"פ שאנו חוטאים כל השנה מ"מ ביוה"כ מכפר עונותינו כשאנו שבים בתשובה
וסימן לדבר שתיכף אחר יוה"כ צוה עלינו לעשות סוכה שנשב בצלו של הקדוש ברוך הוא כדכתיב [שיר
השירים ב, ג] בצלו חמדתי וישבתי זו מצות סוכה ופריו מתוק לחכי זו מצות אתרוג כמו שאמרו חז"ל
במדרש חזית ולהורות שאחר כל החטאים הוא יתברך באהבה עמנו ומשגיח עלינו להצילנו מכל צרה ופגע
והושיב אותנו בצלו הקדוש והטהור והוא יתברך סוכך עלינו [ולכן סוכה בגימ' הוי' ואד'] ויכוין בישבתה
שצונו הקדוש ברוך הוא לישיב בסוכה זכר ליציאת מצרים [מגי'א ובי"ח] כלומר אף על גב דבכל המצות
אפילו למאן דס"ל מצות צריכות כוונה די שיתכוין לצאת ידי המצוה מ"מ בסוכה שהקפידה תורה למען
ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים והכוונה שבשעת קיום
המצוה נדע ונכוין לטעם המצוה שהוא זכר ליציאת מצרים [מחה"ש] וכבר כתבנו בסי' הקודם שמצוה
לתקן הסוכה ולעשותה מיד אחר יוה"כ דמצוה הבאה לידך אל תחמיצנה וזריזין מקדימין למצות: